

บทที่ ๖

การประเมินความเสี่ยงทุจริต และการดำเนินการจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเป็นมา

การทุจริตในประเทศไทยมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions index : CPI) ในช่วงที่ผ่านมา ค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำกว่าครึ่งมาตลอดส่งผลถึงภาพลักษณ์และดัชนีความเชื่อมั่นต่อต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย และจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดเป้าประสงค์หลักในการเพิ่มระดับของค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ของประเทศไทยสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้นำเกณฑ์การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มาใช้ในการประเมินการดำเนินงานของส่วนราชการ เพื่อยกระดับความโปร่งใสซึ่งจะสนับสนุนให้ค่า CPI ของประเทศสูงขึ้น ซึ่งเป็นเกณฑ์ประเมินผลที่ต้องการให้หน่วยงานรัฐยกระดับให้โปร่งใสและต่อต้านการทุจริตในองค์กร โดยสนับสนุนให้หน่วยงานภาคดำเนินการป้องกันผลประโยชน์ขัดกันหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมผ่านกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการให้ความรู้ตามคู่มือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

การมีผลประโยชน์ขัดกันหรือการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะขาดความเป็นอิสระและความเป็นธรรมจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กรหน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไปโดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพ การให้บริการและความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคมอย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่จริงจังระทำความผิดยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมากจนนำไปสู่การกล่าวหา ร้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันเป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบ ในระดับที่รุนแรงขึ้นและยังสะท้อนปัญหาการขาดธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุม และวัดผล การปฏิบัติงานตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดการสูญเสีย และโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

ภายใต้สภาวะการดำเนินงานของทุกๆ องค์กรล้วนแต่มีความเสี่ยงซึ่งเป็นความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กรจึงจำเป็นต้องมีการระดมการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบโดยการระบุความเสี่ยงว่ามีปัจจัยเสี่ยงใดบ้างที่กระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร วิเคราะห์ความเสี่ยงจากโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้นจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงกำหนดแนวทางการจัดการความเสี่ยงและต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

ภายใต้การขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๖๙/๒๕๕๙ ที่ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐได้กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐโดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

ดังนั้น เทศบาลตำบลแม่กลอง จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงและการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่บนระดับที่สามารถยอมรับประเมินควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

นิยามความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk)

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์การปฏิบัติการเงินและการบริหารซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) และโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์ ลักษณะของความเสี่ยงสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

- ๑) ปัจจัยเสี่ยง คือ สาเหตุที่จะทำให้เกิดความเสี่ยง
- ๒) เหตุการณ์เสี่ยง คือ เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือนโยบาย
- ๓) ผลกระทบของความเสี่ยง คือ ความรุนแรงของความเสี่ยงที่น่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

การบริหารความเสี่ยง หมายถึงกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

ระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management System)

ระบบบริหารความเสี่ยง หมายถึง ระบบการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหายให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเงิน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นสำคัญโดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากหน่วยงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ดังนี้

- ๑) เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงเทศบาลตำบลแม่กลอง
- ๒) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนบริหารความเสี่ยง
- ๓) เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- ๔) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลแม่กลอง
- ๕) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงการทุจริตที่จะเกิดขึ้น

เป้าหมาย

- ๑) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยงเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานประจำปีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๒) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- ๓) สามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ
- ๔) เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากรและกระบวนการดำเนินงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงถูกกำหนดขึ้นอย่างเหมาะสมทั่วองค์กร
- ๖) การบริหารความเสี่ยงได้รับการปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร

ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง

การดำเนินการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้ผู้บริหารทำให้องค์กรสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคและอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย

ประโยชน์ที่คาดหลังว่าจะได้รับจากการดำเนินการบริหารความเสี่ยง มีดังนี้

- ๑) เป็นส่วนหนึ่งของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารความเสี่ยงจะช่วย คณะทำงานบริหารความเสี่ยงและผู้บริหารทุกระดับตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่สำคัญสามารถทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๒) **สร้างฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการปฏิบัติงานในองค์กร** บริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการบริหารงานภายในองค์กร

๓) **ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญได้ทั้งหมด** การบริหารความเสี่ยงจะทำให้บุคลากรภายในองค์กรมีความเข้าใจถึงเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กรและตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วนซึ่งคลอบคลุมความเสี่ยงธรรมาภิบาล

๔) **เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงาน** การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงานผลให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปตามเป้าหมายที่ซึ่งส่งกำหนดและสามารถปกป้องผลประโยชน์รวมทั้งเพิ่มมูลค่าแก่องค์กร

๕) **ช่วยให้การพัฒนางานองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน** การบริหารความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในระดับการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์วัตถุประสงค์ขององค์กรและระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

๖) **ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล** การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรม และการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยง เช่น การใช้ทรัพยากรสำหรับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงและกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงย่อมแตกต่างกันหรือการเลือกใช้มาตรการแต่ละประเภทย่อมใช้ทรัพยากรแตกต่างกัน เป็นต้น

แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ขัดกัน

ผลประโยชน์ขัดกัน หรือผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ใช่นักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหาร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนาและมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมและบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยมีองค์ประกอบการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ดังนี้

- กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

การควบคุม

มีองค์ประกอบ ดังนี้

- ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

การกำกับติดตามและประเมินผล

มีองค์ประกอบ ดังนี้

- ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลังการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กันจึงจะทำให้ควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

เทศบาลตำบลแม่กลอง จึงได้ศึกษาเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงของมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตโดย พิจารณาโอกาสที่อาจจะเกิดการทุจริตเป็นหลัก

ความแตกต่างของการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) Pre-Decision เป็นลักษณะส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post - Decision

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๔ กระบวนการมี ดังนี้

- Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้ เกิดขึ้นซ้ำอีก
- Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
- Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับขั้นตอนการทำงานใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
- Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการ ที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อนและ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ได้แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่รัฐ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามยุทธศาสตร์ใน
ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑	การระบุความเสี่ยง
๒	การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓	เมตริกส์ระดับความเสี่ยง
๔	การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕	แผนบริหารความเสี่ยง
๖	การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗	จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘	จัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙	การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เทศบาลตำบลแม่กลองได้ดำเนินการประชุมระดมสมองจากบุคลากรของส่วนราชการ เพื่อคัดเลือกงานหรือกระบวนการจากภารกิจที่ส่วนราชการได้ดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ในแต่ละประเภทให้ครอบคลุมทุกส่วนราชการนำมาพิจารณาทำการประเมิน ซึ่งได้จำแนกขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

- ๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)

๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ (เน้นโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ ปิงบประมาณประจำ พ.ศ.๒๕๖๔ ในงบลงทุน)

เมื่อคัดเลือกได้แล้วจึงทำการคัดเลือกกระบวนการของประเภทด้านนั้นๆ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและจัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือแนวทางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงพิจารณาตามขั้นตอนดำเนินประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

เทศบาลตำบลแม่กลองได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอนแนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุ ความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น การประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานของเทศบาล ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่องที่จะทำการประเมินด้วยเนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสเสี่ยง ต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วนำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติมีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากภาพการณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า)

เทคนิคการระบุความเสี่ยงหรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (รับรู้ว่าจะเกิดมาแล้ว)	Unknown Factor (คาดการณ์ว่าอาจต้องเกิด)
ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตตาม พรบ.อำนวยความสะดวกฯ			
๑	การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้		√
ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ			
๒	มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา		√
๓	เจ้าหน้าที่ของรัฐทะเลาะเบาะแว้งไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล		√
๔	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน		√
๕	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง		√
ความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนดำเนินโครงการยุทธศาสตร์			
๖	เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูล และเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก		√
๗	การจัดโครงการตามยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลแม่กลอง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ที่อาจมีการแอบแฝงหรือเกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า		√
	๗.๑ การฮั้วประมูล		√
	๗.๒ กรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้ส่วนเสีย		√
	๗.๓ โครงการมีการเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง		√
	๗.๔ การสืบราคาที่ยังไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง		√
	๗.๕ การตั้งใจในการจัดทำ TOR ที่มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และพวกพ้อง แต่ต้องครเสียประโยชน์ เช่น การล็อกสเปค หรือการกำหนดคุณลักษณะที่ทำให้ต้องใช้ต้นทุนเกินความจำเป็น แต่ลดคุณภาพวัสดุ คุณภาพงาน		√
	๗.๖ การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามสัญญาและ TOR		√

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่า นั้น และควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจนมากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Know Factor
- หากไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคต มีโอกาสเกิด ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Unknown Factor
- หน่วยงานสามารถปรับแบบได้โดยไม่ระบุว่าเป็นประเภท Know Factor หรือ Unknown Factor ก็ได้

การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

เทศบาลตำบลแม่กลองได้ดำเนินการนำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามสี่สัญลักษณ์ เขียว เหลือง ส้ม แดง ระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี่สัญลักษณ์

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสี่สัญลักษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบ ระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสี่สัญลักษณ์)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ตามคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้	✓			
๒	มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง		✓		
๓	เจ้าหน้าที่ของรัฐการละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ การใช้รถยนต์ส่วนกลาง	✓			
๔	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขใบสำคัญรับเงิน	✓			
๕	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง		✓		
๖	เจ้าหน้าที่เจตนาปิดบังข้อมูล และเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	✓			

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๗	การจัดโครงการตามยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลแม่กลองประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ที่อาจมีการแอบแฝงหรือเกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า				
	๗.๑ การฮั้วประมูล	✓			
	๗.๒ กรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้ ส่วนเสีย	✓			
	๗.๓ โครงการมีการเอื้อประโยชน์กับพวกพ้อง	✓			
	๗.๔ การสืบราคาที่อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง	✓			
	๗.๕ การตั้งใจในการจัดทำ TOR ที่มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และพวกพ้อง แต่องค์กรเสียประโยชน์ เช่น การล็อกสเปค หรือการกำหนดคุณลักษณะที่ทำให้ต้องใช้ต้นทุนเกินความจำเป็น แต่ลดคุณภาพวัสดุ คุณภาพงาน	✓			
	๗.๖ การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามสัญญาและ TOR	✓			

ตารางที่ ๒ นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจากราย

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

เทศบาลตำบลแม่กลองได้นำโอกาสความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สีส้มและสีแดงจากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวมได้ ซึ่งจากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณ (X) ด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์การให้ค่า ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒
- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกิจกรรมกระบวนการ หรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาศิเครือข่าย ๒ หรือ ๓ ค่าอยู่ที่
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงินรายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญสินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา		๒			๑		๒
๒	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แกะไขใบสำคัญรับเงิน		๒			๒		๔
๓	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง		๒			๑		๒
๔	เจ้าหน้าที่เจตนาปิดบังข้อมูล และเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก		๑			๒		๒
๕	การจัดโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาลที่อาจมีการแอบแฝงหรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่าโปร่งใส		๒			๒		๔

เทศบาลตำบลแม่กลองได้นำค่าความเสี่ยงรวม X (จำเป็นรุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการสอดคล้องเฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสียหาย ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับผลงานองค์กร
ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการไม่ได้ กระทบถึง
ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบ
ถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงระดับปานกลาง		
			ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑	มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อ ประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ		
๒	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการ เบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขใบสำคัญรับ เงิน	พอใช้		ปานกลาง	
๓	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และ จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ		
๔	เจ้าหน้าที่เจตนาบิดเบ่งข้อมูล และเบิกเงินราชการ ตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ		
๕	การจัดโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาลที่อาจ มีการแอบแฝงหรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การ ใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส	พอใช้		ปานกลาง	

การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามแผนทุจริตในกิจกรรม ตามแผน
บริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการ
ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการ
ทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

สถานะสีเขียว (ยังไม่เกิดเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง)

: ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สีเหลือง (เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ/นโยบาย/
โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < ๓

สถานะสีแดง (เกินกว่าการยอมรับ)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย โครงการ
กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลงระดับความรุนแรง > ๓

ตารางที่ ๕ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑	มีการรับสินบน/ของขวัญ/ สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะ นำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา	กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ เรื่องการขอรับสินน้ำใจ อย่างเคร่งครัด	√		
		กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด	√		
๒	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอม แปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขใบสำคัญ รับเงิน	ชี้แจงและแจ้งเวียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการ		√	
		ตรวจสอบ กำกับ ดูแล ให้ปฏิบัติตามระเบียบการ เบิกจ่ายการเงินและการคลังอย่างเคร่งครัด	√		
๓	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุมีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้างและจง ใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง	แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจากหน่วยงาน อื่นที่มีความรู้ความสามารถ มีพฤติกรรมไม่ก่อในการ ทุจริต (ใจซื่อ มือสะอาด) เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการฯกับหน่วยงานที่จัดซื้อจัดจ้าง	√		
		กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด	√		
๔	เจ้าหน้าที่เจตนาปิดบังข้อมูล และ เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่า พาหนะ ค่าที่พัก	สร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการที่ดี	√		
		ชี้แจงให้เกิดความเข้าใจในระเบียบและการ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และการประพฤติมิชอบ	√		
๕	การจัดโครงการตามแผนพัฒนา เทศบาลที่อาจมีการแอบแฝงหรือ ที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้ จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส	ควบคุม กำกับ ดูแลการใช้จ่ายงบประมาณ และการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ	√		
		ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตาม แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต และผลประโยชน์	√		

การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

เทศบาลตำบลแม่กลอง จึงได้นำผลจากการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่จากตารางที่ ๖ ออกตาม
สถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้จะต้องมีกิจกรรม
หรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็นดังนี้

- ๑) เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
 ๒) เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)
 ๓) ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ตารางที่ ๒ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

๑. (สถานะสีแดงRed) เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
-	-

๒. (สถานะสีเหลือง yellow) เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
เจ้าหน้าที่ที่เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง	- กำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับ พรบ.พัสดุ และระเบียบราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ปฏิบัติตามระเบียบฯ โดยเคร่งครัด
มีการรับสินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/ การเลี้ยรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	- กำกับ ติดตาม และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแผนการป้องกันการทุจริต - อบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบพัสดุ และการบริหารสัญญา

๓. (สถานะสีเขียวGreen) ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
การจัดโครงการตามแผนพัฒนา เทศบาลที่อาจมีการแอบแฝงหรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส	- ผู้บริหาร กำกับ ติดตามใช้จ่ายงบประมาณและให้รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ - ดำเนินการกิจกรรมทุกครั้งต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ
เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แกะไขใบสำคัญรับเงิน	- ให้ผู้บังคับบัญชา กำกับ ดูแล และติดตามการเบิกจ่ายอย่างเคร่งครัดและเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง - ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามมาตรการและแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
เจ้าหน้าที่เจตนาปิดบังข้อมูล และเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	- ชักซ้อม และทำความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบที่ถูกต้อง - ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เทศบาลตำบลแม่กลอง ได้จัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลบริหารความเสี่ยงการทุจริตตาม ขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความถึงเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามผลดังนี้ประเมิน

ตารางที่ ๗ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑	การจัดโครงการตามแผนพัฒนาเทศบาลที่อาจมีการแอบแฝงหรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส	เจ้าหน้าที่ที่เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง	-
๒	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขใบสำคัญรับเงิน	มีการรับสินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	-
๓	เจ้าหน้าที่เจตนาบิดบังข้อมูล และเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	-	-
๔	-	-	-

การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การจัดการความเสี่ยงการทุจริต และมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตผลประโยชน์ขัดกัน เทศบาลตำบลแม่กลองได้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อดำเนินการจัดการความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูง ปานกลาง เสีย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยพิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่ยากก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม) จึงสามารถสรุป เพื่อ กำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตผลประโยชน์ขัดกันเพื่อดำเนินจัดการความเสี่ยงการทุจริตตามรูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตและก่อให้เกิดผลประโยชน์กัน กระบวนการประเมินความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อลด

มูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ขัดกันหรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็น สำคัญอันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การประเมินความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบในการปฏิบัติราชการและผลประโยชน์ทับซ้อนโดยการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้

๑. การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของรัฐเป็นไปในลักษณะที่ขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ
๒. การปฏิบัติหน้าที่ไปในทางที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือศรัทธาในควมมีคุณธรรมความมีจริยธรรม
๓. การปฏิบัติหน้าที่โดยการคาดการณ์ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล

เทศบาลตำบลแม่กลองโดยคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ โดยใช้รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตเป็นข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ขัดกัน ดังตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน (๐๓๗) เทศบาลตำบลแม่กลองประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตผลประโยชน์ทับซ้อน
๑	มีการรับสินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรองซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	- กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เรื่องการรับสินน้ำใจ อย่างเคร่งครัด - กำกับ ดูแล ให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด
๒	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกเงิน เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้ไขใบสำคัญรับเงิน	- ชี้แจงและแจ้งเวียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการที่ดี - ตรวจสอบ กำกับ ดูแล ให้ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินและการคลังอย่างเคร่งครัด
๓	การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามรูปแบบราชการมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	- แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้างจากหน่วยงานอื่นหรือกลุ่มงานอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง - กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตผลประโยชน์ทับซ้อน
๔	การจัดโครงการตามยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ที่อาจมีการแอบแฝงหรือที่เกินความจำเป็นทำให้ใช้จ่ายงบประมาณคุ้มค่าโปร่งใส	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนรับทราบโดยทั่วกัน - พิจารณาแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนและความจำเป็นเป็นอันดับแรก และให้สำคัญในการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า - ควบคุม กำกับ ดูแลการใช้จ่ายงบประมาณการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ - ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามแนวทางมาตรการและแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน -ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากรทุกระดับชั้น
๕	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการที่ดี - ชี้แจง และแจ้งเวียนให้เกิดความเข้าใจในระเบียบและการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และการประพฤติมิชอบ

